

Datum

2025-09-10

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-824

Yttrande

Till

Finansdepartementet

**Remiss Finansdepartementet - Förbättrad kontroll
och uppföljning av privata utförare i kommuner och
regioner (Statskontoret 2025:7)**

Fi2025/00822

Sammanfattning

Malmö stad ser positivt på rapportens övergripande ansats att skapa bättre förutsättningar och större tydlighet gällande kommunernas uppföljning av privata utförare av kommunal verksamhet. Utöver de förslag som lämnas bedömer Malmö stad att rapporten på ett bra sätt fångat förutsättningarna och utmaningarna som finns för kommunerna gällande uppföljning av privata utförare.

Malmö stad tillstyrker de föreslagna förändringarna och förtydligandena i kommunallagen. Kommunen ser dock ett behov av ytterligare vägledning kring ansvarsfördelning vad gäller uppföljning av privata utförare. Vidare föreslås att staten gör en fördjupad utredning gällande verkställighetsfrågor kopplat till personlig assistans.

Yttrande

Generella synpunkter

Malmö stad ser positivt på rapportens övergripande ansats att skapa bättre förutsättningar och större tydlighet gällande kommunernas uppföljning av privata utförare av kommunal verksamhet. Utöver de förslag som lämnas bedömer Malmö stad att rapporten på ett bra sätt fångat förutsättningarna och utmaningarna som finns för kommunerna gällande uppföljning av privata utförare.

Malmö stad instämmer i att det finns risker med att ställa krav på att kommunernas uppföljning av den egna verksamheten och av privata utförare av kommunal verksamhet ska vara så lika som möjligt. Alltför stora krav på likartad uppföljning riskerar att osynliggöra de kontrollbehov som är specifika vid upphandling av privata utförare. Malmö stads bedömning är att detta kan ge sämre förutsättningar för kommuner att motverka välfärdsbrott (avsnitt 1.2.7 och 2.2.12).

Malmö stad instämmer i rapportens iakttagelse att det huvudsakligen är andra lagar och regler än kommunallagen som begränsar kommunernas möjligheter att kontrollera och följa upp privata utförare. Detta gäller i synnerhet regelverket för sekretess, upphandlingslagstiftning och lagen om valfrihetssystem (avsnitt 4.1).

Malmö stad instämmer i att det finns ett samband mellan uppföljningar av kvalitet och välfärdsbrottslighet och att det ofta är i uppföljningen av kvalitet som oegentligheter hos leverantörer upptäcks. Vidare instämmer Malmö stad i att det krävs rätt resurser och kompetens för att följa upp leverantörer på ett fullgott vis (avsnitt 4.3). Det krävs även organisatoriska förutsättningar för att fånga upp signaler om oegentligheter som framkommer i exempelvis individuppföljning.

Malmö stad vill särskilt belysa svårigheter kring kontroll och uppföljning av personlig assistans. Även om kommunen ställer sig positiv till utredningens förslag om ändring i kommunallagen och rekommendationerna kring högre prioritet vad gäller uppföljningsarbetet kvarstår svårigheter. Dessa bottnar i sekretessbestämmelser och i avtalsförhållandet när det gäller verkställigheten av insatsen. Därför vill Malmö stad föreslå en fördjupad utredning vad gäller verkställighetsfrågor såsom sekretessförhållanden inom och utanför nämnder, myndigheter emellan och mellan privata leverantörer och myndigheter.

1.3.1 – Kommunallagen bör tydliggöras med avseende på styrelsens ansvar för uppsikt

och

1.3.2 – Kommunallagen bör reglera att styrelsen ska rapportera sin uppsikt till fullmäktige

Malmö stad tillstyrker förslagen.

Malmö stad konstaterar att kommunens program för uppföljning av privata utförare redan idag möter de föreslagna ändringarna i 10 kap. kommunallagen (1.3.2). Malmö stads program för uppföljning av privata utförare anger nämligen att nämnder och styrelser ska redovisa en sammanfattning av uppföljningen i årsanalysen. Denna redovisning inkluderas sedan i Malmö stads årsredovisning. Malmö stad ställer sig särskilt positiv till att Statskontoret inte föreslår några särskilda formkrav för rapporteringen till kommunfullmäktige och hållningen att utformningen måste ske lokalt och inte föra med sig för mycket arbete.

1.3.3 – Regeringen bör överväga att utreda behovet av kompletterande statlig granskning

Malmö stad ser fördelar med förslaget om sådana statliga granskningar skulle innebära ett komplement till kommunernas egna granskningar. Staten skulle kunna genomföra granskningar av utförare som ligger utanför de enskilda kommunernas förmåga, exempelvis genom de nationella register som nämns i rapporten (avsnitt 4.2.3 och 4.2.4). Om sådana granskningar däremot skulle innebära extra uppföljningar av de granskningar kommunerna redan genomför eller rapporteringsskyldighet för kommuner till statlig myndighet ser Malmö stad en risk att det snarare leder till merarbete än till fördelar i arbetet mot välfärdsbrottslighet.

1.3.4 – Regeringen bör utreda hinder för kommuner och regioner att anmäla välfärdsbrott

Malmö stad ser positivt på att kommuner i större utsträckning anmäler välfärdsbrott och välkomnar därför att det utreds hur detta kan underlättas. Kommunen vill här uppmärksamma de slutsatser och iakttagelser som handlar om bristande uppföljning för avtal förvaltrade av inköpscentraler eller kommunförbund och hur dessa ska förhålla sig till enskilda kommuners program för uppföljning av utförare. Detta är ett reellt problem för många kommuner som av effektivitetsskäl ofta behöver upphandla gemensamt.

Statskontorets rapport innefattar en fallstudie av kommuner och regioner som visar att det ibland finns en särskild osäkerhet när det kommer till ansvarsfördelningen mellan inköpscentraler och förvaltningen. Det handlar om vem som ska göra vad. Kommuner förlitar sig till stor del på den kontroll och uppföljning som inköpscentraler eller kommunförbund gör (sidan 53). I rapporten bedömer Statskontoret att det behövs ytterligare vägledning för att klargöra kommuners och regioners ansvar i förhållande till inköpscentraler, IVO och andra myndigheter samt ansvarsfördelningen mellan funktioner i den egna förvaltningen. Ett sådant stöd kan tydliggöra hur de olika organisationerna ska komplettera varandra och därmed bidra till större effektivitet (sidan 32–33). Malmö stad delar denna uppfattning och ser att en utvecklad vägledning på området vore välkommen.

Kommunstyrelsen skulle kunna behöva ha uppsikt även över den avtalsuppföljning som genomförs av aktörer från vilka kommunen avropar på ramavtal. Den upphandlande nämnden eller bolagsstyrelsen skulle då behöva begära redovisningar av vilka uppföljningar som gjorts och resultatet av dessa för att kunna rapportera det till kommunstyrelsen. I Malmös fall handlar det bland annat om kommunförbundet Skånes kommuner som drivs som en ideell förening. Eftersom ideella föreningar inte

omfattas av handlingsoffentligheten och således inte är skyldiga att lämna ut handlingar kan detta innebära ett hinder när det gäller uppsiktsplikten.

Om tanken med lagändringarna är att landets kommunstyrelser ska ha uppsikt även över avtalsuppföljning enligt ovan bedömer Malmö stad att de föreslagna förändringarna behöver kompletteras med en förändring i regleringen av ett skyldigheterna för aktörer med associationsformen ideell förening. En sådan reglering behöver ge kommunen rätt att ta del av resultat av avtalsuppföljning från alla organisationer de har lämnat över skötseln av kommunala angelägenheter till.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Martin Ljungberg